

Spis treści

Wstęp	11
Część I	
Teoretyczne podstawy międzynarodowych sto-	
sunków gospodarczych	17
Rozdział 1. Istota gospodarki światowej i procesy globalizacji	19
1.1. Złożoność gospodarki światowej	19
1.2. Główne cechy globalizacji w porównaniu z integracją	21
1.3. Globalizacja a interesy krajów wysoko rozwiniętych i rozwijających się	23
1.4. Radykalne i umiarkowane ujęcia globalizacji a postulaty altergloba-	
listów	28
Rozdział 2. Ewolucja teorii międzynarodowego podziału pracy i handlu	
międzynarodowego	32
2.1. Teorie przedricardiańskie	33
2.2. Przewaga komparatywna Ricarda a przewaga absolutna Smitha	36
2.3. Założenia i konstrukcja modelu Ricarda	38
2.4. Przewaga komparatywna typu ricardiańskiego i typu Balassy	43
2.5. Teorie poricardiańskie	45
2.6. Współczesne teorie handlu międzynarodowego	48
Rozdział 3. Spór o wolny handel i ochronę rynku wewnętrznego	51
3.1. Argument ochrony nowych gałęzi przemysłu	52
3.2. Argument ochrony zatrudnienia	55
3.3. Argument niedoskonałości rynku	56
3.4. Argument poprawy bilansu płatniczego	57
3.5. Inne przesłanki protekcjonizmu	58

3.6. Czy można być jednocześnie zwolennikiem wolnego handlu i protekcjo- nizmu	58
Rozdział 4. Rozwinięty model przewag komparatywnych typu ricardiań- skiego i procedura jego dynamizacji	60
4.1. Założenia i konstrukcja rozwiniętego modelu przewag komparatywnych	60
4.2. Procedura dynamizacji analizy przewag komparatywnych	65
4.3. Rachunek bieżącej opłacalności handlu zagranicznego a zasada przewag komparatywnych	67
Rozdział 5. Kwestia optymalizacji handlu zagranicznego	71
5.1. Optimum eksportu i importu według Pareta w warunkach wolnego handlu	72
5.2. Optimum Pareta a teoria przewag komparatywnych	76
5.3. Optimum eksportu i importu według zmodyfikowanej formuły Pareta w warunkach wymiany ograniczonej	77
Rozdział 6. Związek cen krajowych z cenami światowymi	81
6.1. Wpływ pozataryfowej regulacji handlu zagranicznego na związek cen krajowych ze światowymi	82
6.2. Regulacja taryfowa a związek cen krajowych ze światowymi	83
6.3. Wpływ krajowych warunków produkcji na związek cen krajowych ze świa- towymi	85
6.4. Wpływ zmian cen światowych na korzyści z handlu zagranicznego — <i>terms of trade</i>	86
Rozdział 7. Bilans handlowy i bilans płatniczy oraz problemy ich rów- nowagi	90
7.1. Rachunek obrotów bieżących	90
7.2. Rachunek obrotów kapitałowych	92
7.3. Rezerwy walutowe i ich rola w równoważeniu bilansu płatniczego	94
Rozdział 8. Wpływ handlu zagranicznego na dochód narodowy i koniun- kturę w gospodarce	97
8.1. Wpływ salda handlu zagranicznego na dochód narodowy do podziału	97
8.2. Handel zagraniczny a struktura dochodu narodowego	100
8.3. Wpływ handlu zagranicznego na efektywność produkcji	102
8.4. Wpływ handlu zagranicznego na zmiany koniunkturalne w gospodarce	103
8.5. Mnożnik handlu zagranicznego	104
Rozdział 9. Przepływ kapitału w skali międzynarodowej	111
9.1. Główne tendencje w procesach migracji kapitału w skali międzynaro- dowej	111
9.2. Formy międzynarodowej migracji kapitału i jej motywy	114

9.3. Ograniczenia transferów kapitału	117
9.4. Oddziaływanie transferu kapitału na przewagi komparatywne	118
9.5. Światowy kryzys zadłużeniowy	119

Rozdział 10. Przepływ siły roboczej, usług i technologii w skali międzynarodowej

10.1. Główne przyczyny i tendencje migracji siły roboczej w skali międzynarodowej	123
10.2. Indywidualna motywacja emigrantów i skutki przepływu siły roboczej	125
10.3. Przepływ usług i technologii w skali międzynarodowej	127
10.4. Oddziaływanie międzynarodowych transferów siły roboczej, usług i technologii na przewagi komparatywne	130

Rozdział 11. Międzynarodowy system handlu i rozliczeń

11.1. Waluty stosowane w handlu międzynarodowym i wymienialność walut	132
11.2. Procedury płatności międzynarodowych w handlu wolnodewizowym	134
11.3. Sposoby neutralizowania ryzyka kursowego	135
11.4. Ograniczenia dewizowe	138
11.5. Międzynarodowe umowy clearingowe i wymiana barterowa	140

Rozdział 12. Międzynarodowy system walutowy

12.1. Międzynarodowy system waluty złotej	145
12.2. System z Bretton Woods	146
12.3. Współczesny międzynarodowy system walutowy	149

Część II

Zarys międzynarodowej polityki handlowej

Rozdział 13. Kurs walutowy jako instrument polityki handlu zagranicznego

13.1. Funkcje kursów walut w skali międzynarodowej	155
13.2. Wpływ zmian kursu walutowego na opłacalność handlu zagranicznego i przewagi komparatywne	157
13.3. Znaczenie rezerw dewizowych w regulowaniu handlu zagranicznego za pomocą kursu walutowego	160
13.4. Rodzaje kursów walutowych	163

Rozdział 14. Taryfowe instrumenty regulacji handlu międzynarodowego

14.1. Główne klauzule traktatowe wpływające na politykę celną	167
14.2. Instrumenty regulacji taryfowej. Klasyfikacja cel	170
14.3. Rodzaje stawek celnych i wartość celna	173
14.4. Kontyngent taryfowy i plafon taryfowy oraz zawieszenie poboru cel	174
14.5. Modyfikacja przewagi komparatywnej za pomocą instrumentów protekcyjnych	175

Rozdział 15. Pozataryfowe instrumenty regulacji handlu międzynarodowego	179
15.1. Ograniczenia ilościowe (kontyngenty i plafony)	180
15.2. Licencjonowanie	183
15.3. Porozumienia o dobrowolnym ograniczaniu eksportu	183
15.4. Zakazy importu i eksportu	184
15.5. Subsydiowanie eksportu	184
15.6. Pozostałe instrumenty pozataryfowe	186
Rozdział 16. Specjalne instrumenty regulacji handlu międzynarodowego towarami rolno-spożywczymi	193
16.1. Przyczyny tradycyjnego i współczesnego protekcjonizmu rolnego	193
16.2. Istota taryfikacji i sposób określania ekwiwalentu celnego	195
16.3. Cena progu	197
16.4. Wielkość progowa importu	198
16.5. Element rolny obciążenia celnego w towarach przetworzonych	199
Rozdział 17. Zasady polityki handlowej w poszczególnych stadiach integracji i jej wpływ na suwerenność państwa	201
17.1. Strefa wolnego handlu	201
17.2. Unia celna	203
17.3. Wspólny rynek	205
17.4. Unia gospodarcza i monetarna	205
17.5. Wpływ członkostwa w Unii Europejskiej na suwerenność państw	206
Rozdział 18. Rola reguł pochodzenia towarów w międzynarodowej polityce handlowej	211
18.1. Funkcje reguł pochodzenia	211
18.2. Kryteria określania statusu towaru pochodzącego	212
18.3. Rodzaje kumulacji reguł pochodzenia	213
18.4. Dowody pochodzenia towarów	214
Rozdział 19. Wpływ liberalizacji handlu zagranicznego na ceny w kraju przystępującym do ugrupowania integracyjnego	216
19.1. Główne przesłanki oceny zmian cen w wyniku liberalizacji handlu	216
19.2. Zakres dostosowań cenowych do warunków jednolitego rynku	222
19.3. Stopień trwałości zmiany cen	225
19.4. Wpływ integracji na efekty dochodowe generowane przez handel zagraniczny	227
Rozdział 20. Zmiany na światowym rynku surowców energetycznych a międzynarodowa polityka handlowa	231
20.1. Warunki dostępu do zasobów surowców energetycznych	231
20.2. Wyczerpywanie się zasobów ropy naftowej	238

20.3. Intensywny wzrost zapotrzebowania Chin na ropę naftową	241
20.4. Alternatywne źródła energii	243

Rozdział 21. Reorientacja polityki handlowej Rosji wobec Europy Środkowo-Wschodniej a hipoteza Marrese'a–Vanousa	247
21.1. Twierdzenie Marrese'a–Vanousa i jego wpływ na politykę byłego Związku Radzieckiego i Rosji	247
21.2. Skutki zastosowania przez Rosję polityki handlowej opartej na twierdzeniu Marrese'a–Vanousa dla procesu transformacji krajów Europy Środkowej	255

Rozdział 22. Problemy polityki handlowej w procesie transformacji systemowej na przykładzie Polski	257
22.1. Schyłkowe przystosowania upadającego systemu	257
22.2. Reorientacja geograficzna handlu zagranicznego i jego związek z restrukturyzacją gospodarki	259
22.3. Przekształcenie systemu kontyngentowego w rynkowy system handlu zagranicznego	259
22.4. Wprowadzenie wymienialności złotego i nadanie kursowi walutowemu funkcji instrumentu zagranicznej polityki gospodarczej	261
22.5. Pobudzanie importu kapitału	262

Bibliografia	265
-------------------------------	------------

Indeks	267
-------------------------	------------